

ДОДАТОК А

Графічний матеріал кваліфікаційної роботи

**Харківський національний університет
радіоелектроніки**

Кафедра ЕОМ

Кваліфікаційна робота

*Модель класифікації повітряних
суден порушників повітряного
простору*

Виконав:

ст. гр. СПзм-19-3

Самойленко Д.В.

Науковий керівник:

д.т.н., проф., Кучук Н.Г.

2

Об'єкт дослідження та мета роботи

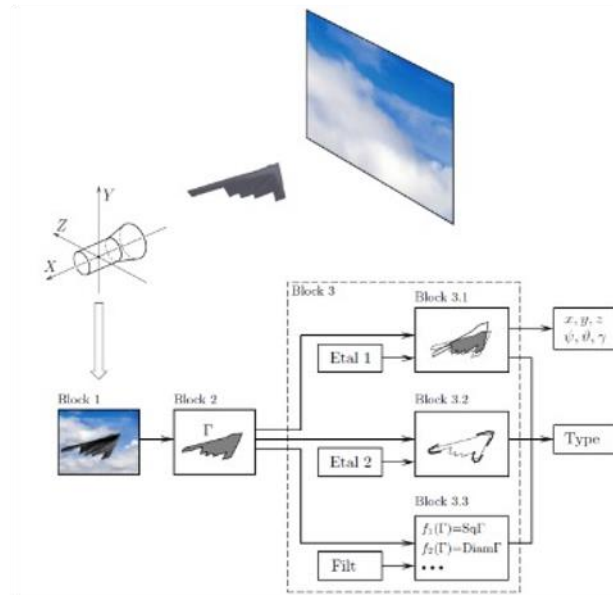
Метою кваліфікаційної роботи є аналіз моделей функціонування систем розпізнавання та визначення просторового становища лігальних апаратів у реальному часі на основі методів обчислювальної геометрії.

Об'єктом дослідження є моделі та методи класифікації даних.

Завдання:

- застосування методів обчислювальної геометрії для вирішення задач визначення просторового становища лігальних апаратів за зовнішніми контурами та опорними точками;
- застосування метрики суміщення зовнішніх контурів на вирішення завдання розпізнавання лігальних апаратів на динамічних зображеннях у польоті;
- розробка методу виділення елементів конструкції лігальних апаратів для вирішення завдання розпізнавання на статичних зображеннях.

Принцип роботи системи розпізнавання

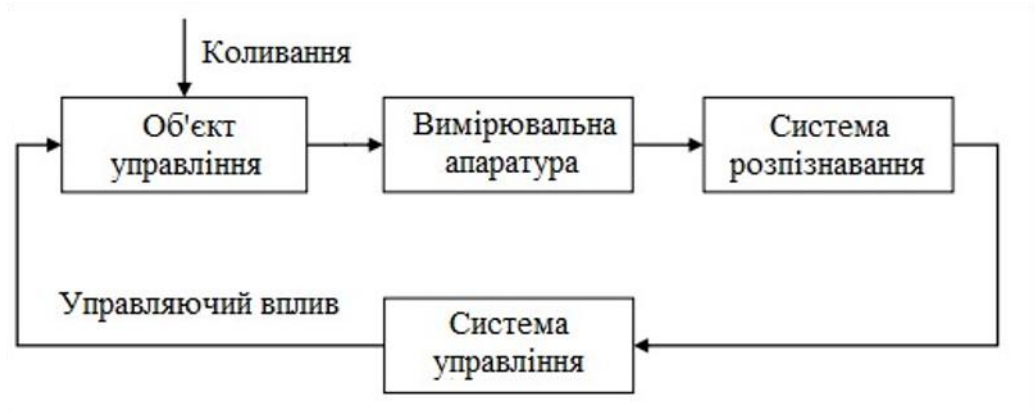

Класи повітряних суден

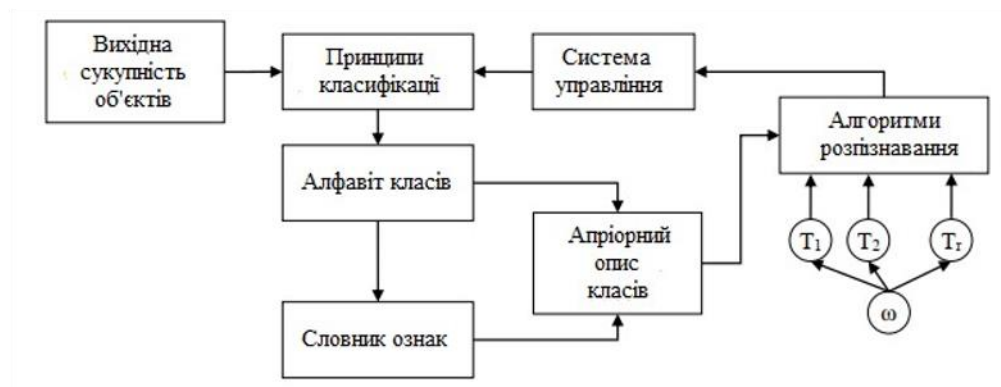
Структура системи управління

5

6

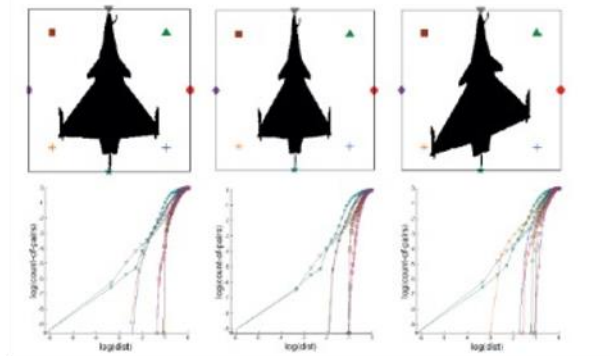
Структура системи розпізнавання

Типові зображення літальних апаратів

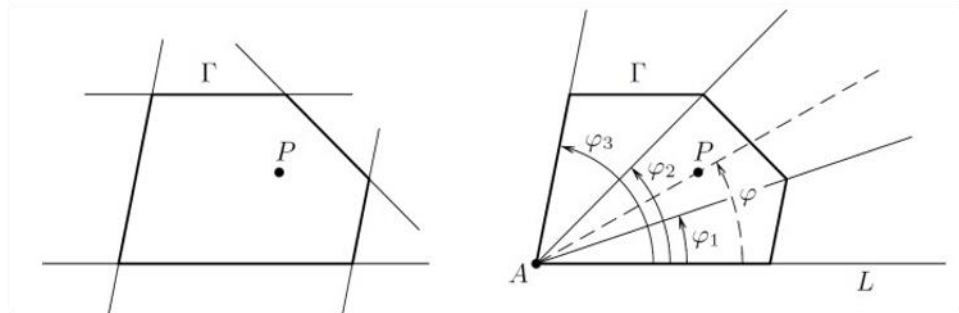
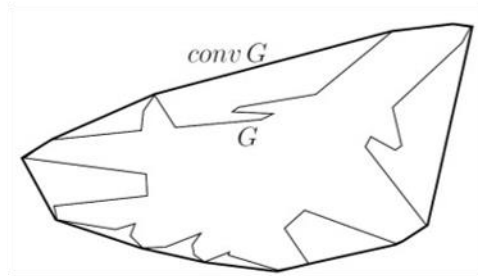

Зображення літака та його скелету. Кросплоти

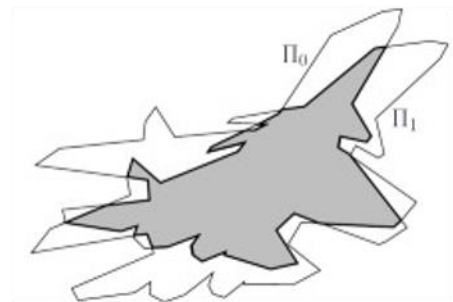
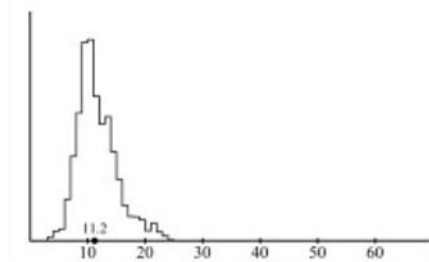
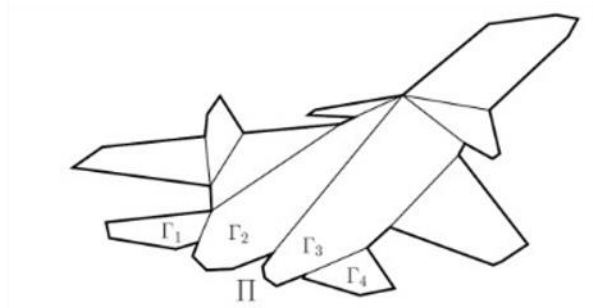
Методи обчислювальної геометрії

9

Методи обчислювальної геометрії

10

Математична модель оптичного каналу

Математична модель оптичного каналу будується у межах аксіоматики проєктивної камери. В аксіоматиці проєктивної камери передбачається, що точки простору, що спрямовуються в одну точку приймальні матриці, лежать на одній прямій, всі такі прямі перетинаються в одній точці – оптичному центрі, а оптичний центр лежить на оптичній осі.

$$\psi_0 = 2 \operatorname{arctg} \left(\frac{H}{W} \operatorname{tg} \frac{\varphi_0}{2} \right)$$

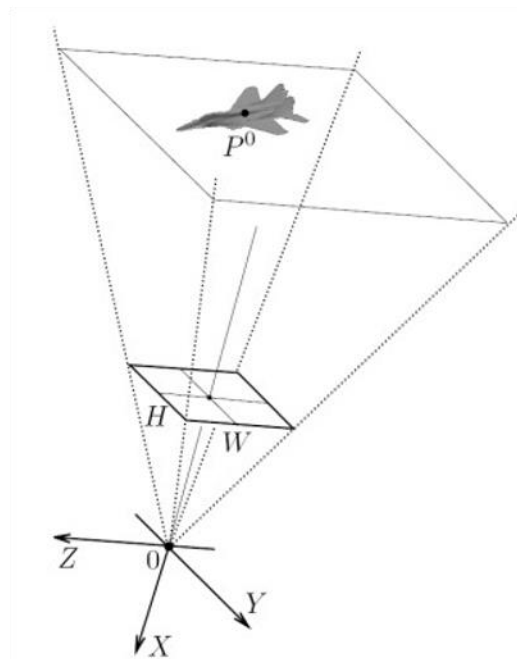
$$F = \frac{1}{2} \operatorname{ctg} \frac{\varphi_0}{2}$$

$$M^0 = \begin{bmatrix} \cos \psi & 0 & -\sin \psi \\ 0 & 1 & 0 \\ \sin \psi & 0 & \cos \psi \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cos \vartheta & -\sin \vartheta & 0 \\ \sin \vartheta & \cos \vartheta & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \gamma & -\sin \gamma \\ 0 & \sin \gamma & \cos \gamma \end{bmatrix}$$

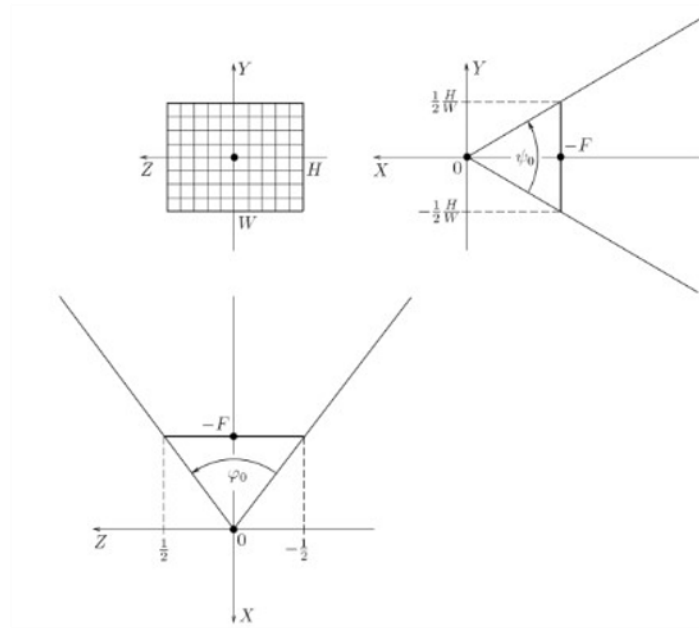
$$M^0 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos k & -\sin k \\ 0 & \sin k & \cos k \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cos t & -\sin t & 0 \\ \sin t & \cos t & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cos r & 0 & -\sin r \\ 0 & 1 & 0 \\ \sin r & 0 & \cos r \end{bmatrix}$$

$$M^0 = \begin{bmatrix} \cos t & -\sin t & 0 \\ \sin t & \cos t & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \cos r & 0 & -\sin r \\ 0 & 1 & 0 \\ \sin r & 0 & \cos r \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cos t \cos r & -\sin t & -\cos t \sin r \\ \sin t \cos r & \cos t & -\sin t \sin r \\ \sin r & 0 & \cos r \end{bmatrix}$$

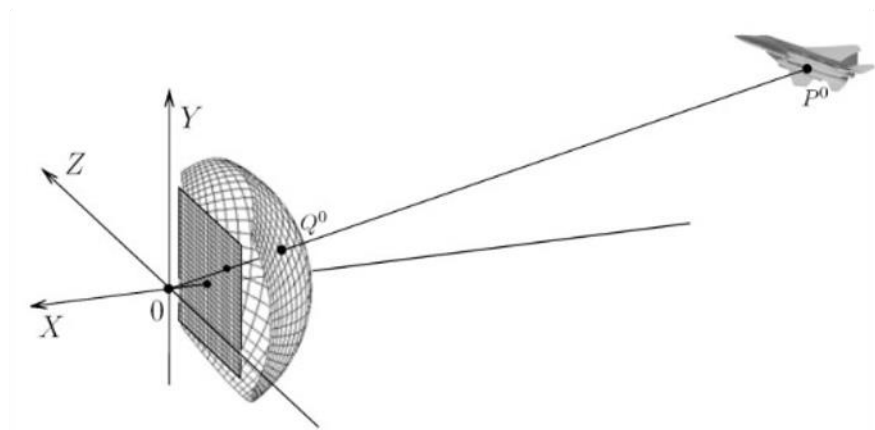
Повітряне судно в конусі спостереження

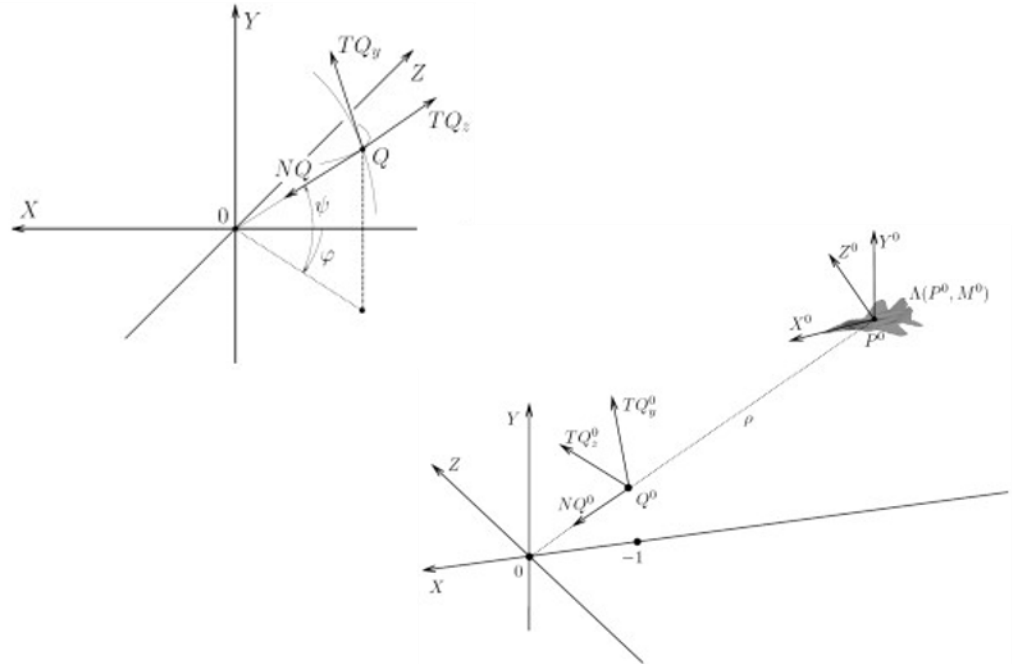
Геометрія оптичного каналу

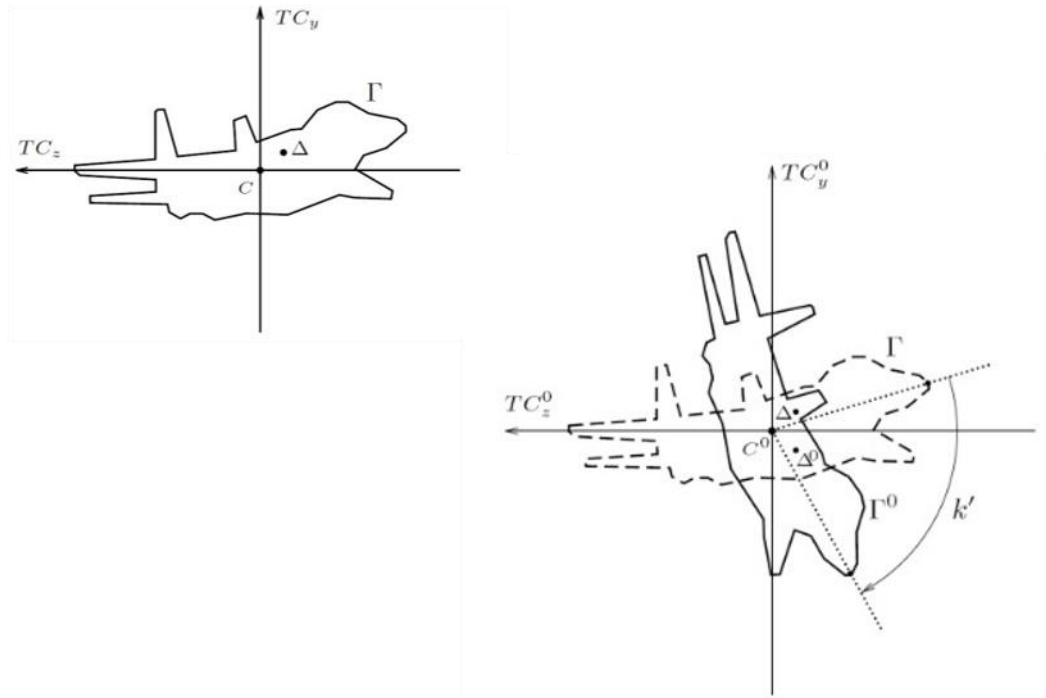
Плоска та сферична приймальні матриці

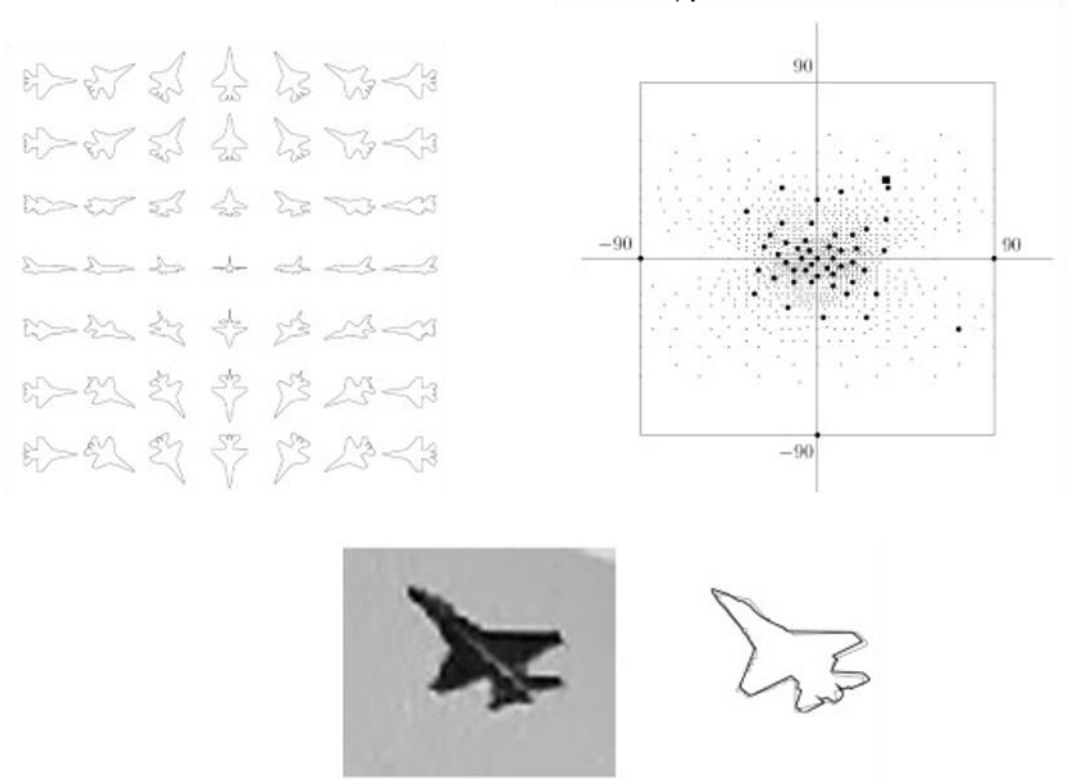
Система координат точки на одиничній сфері. Позиціонування повітряного судна

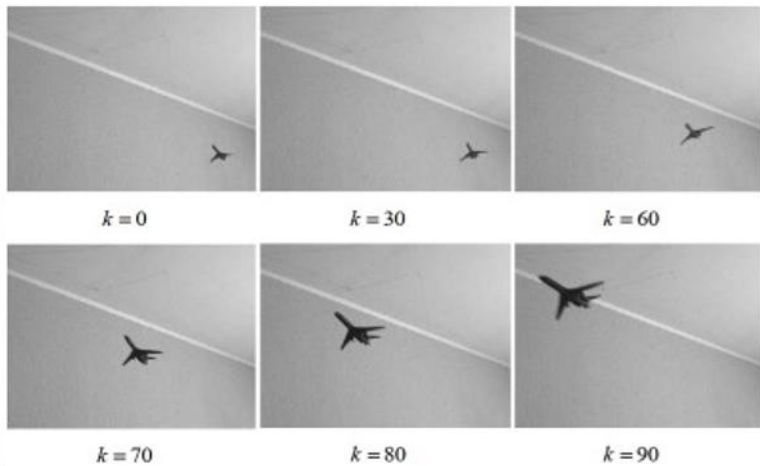
Еталонні об'єкти та контури

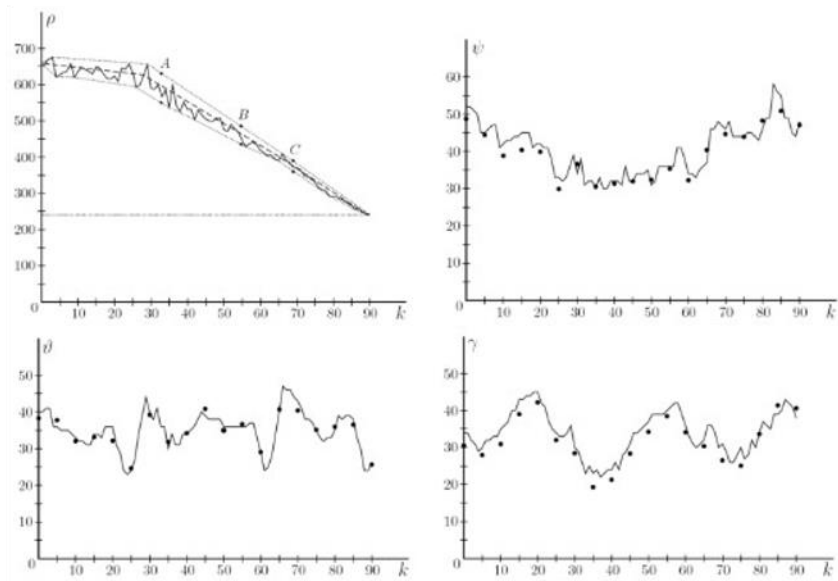
Еталонні контури

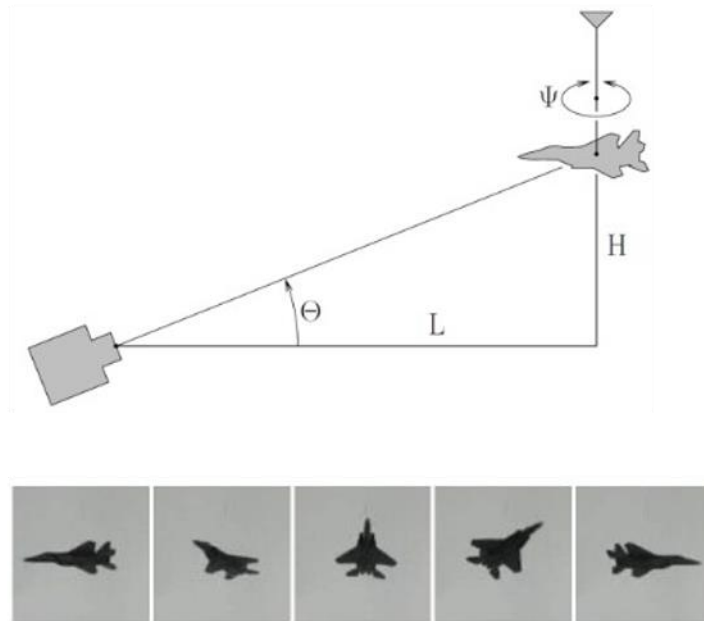
Проведення експериментів

Отримання результатів

Проведення експерименту

Отримання результатів

	A10	F117	F15	F16	Su33	T50	F35	F22
A10	93	7	0	0	0	0	0	0
F117	0	96	4	0	0	0	0	0
F15	0	0	72	0	5	3	9	10
F16	0	0	8	85	0	0	7	0
Su33	0	0	8	1	87	0	3	0
T50	1	1	0	0	0	96	2	0

Висновки

Проведено аналіз моделей функціонування систем розпізнавання та визначення просторового становища повітряних суден у реальному часі на основі методів обчислювальної геометрії. Досліджено математичну модель класифікації повітряних суден з використанням оптичного каналу. Застосовано методи обчислювальної геометрії для вирішення задач визначення просторового становища літальних апаратів за зовнішніми контурами та опорними точками; застосовано метрики суміщення зовнішніх контурів на вирішення завдання розпізнавання літальних апаратів на динамічних зображеннях у польоті; розроблено метод виділення елементів конструкції літальних апаратів для вирішення завдання розпізнавання літальних апаратів на статичних зображеннях.

Розроблена система розпізнавання літальних апаратів на тлі небосхилу, яка утворена з оптичної системи та обчислювального пристрою. У циклі міжкадрової обробки здійснюється виділення повітряного судна на тлі небосхилу з подальшим розпізнаванням в заданому класі. Перевірка працездатності розробленої системи розпізнавання здійснювалася на відеозаписах польотів літальних апаратів у реальних умовах.